

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

07-02-123М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Фінансове право»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського)
рівня за освітньо-професійною програмою «**Економіка
підприємства**» спеціальності 076 «**Підприємництво та
торгівля**» денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 14 від 10.06.2024 р.

Рівне –2024

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансове право» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Економіка підприємства» спеціальності 081 «Підприємництво та торгівля» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Корнева Т. В. – Рівне : НУВГП, 2024. – 33 с.

Укладач: Корнева Т.В., к.ю.н., доцентка кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальна за випуск: Міщук І. В., к.ю.н., професорка кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля» Кузнєцова Т. В.

Попередня версія методичних вказівок: 07-02-98М

ЗМІСТ

Передмова.....	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура.....	4
1.1. Тематика практичних занять.....	6
1.2. Порядок оцінювання програмних результатів навчання...7	
2. Плани практичних занять	8
3. Самостійна робота здобувачів освіти	22
4. Рекомендована література.....	25

© Т. В. Корнева, 2024
© НУВГП, 2024

Передмова

Шановні студенти!

Освітня компонента «Фінансове право» є важливою для покращення фахової підготовки та формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

Саме теоретичне підґрунтя, де розкривається сутність фінансового права, розуміння його базових категорій, аналізуються: зміст грошового обігу, платіжних систем, цифрових активів як об'єктів фінансово-правового регулювання; поняття і правила обігу валюти і валютних цінностей; бюджетне і податкове право; контроль за дотриманням фінансового законодавства та відповідальності за його порушення.

Окреслюється коло суб'єктів фінансового права, встановлюються їх права й обов'язки, що є важливим чинником для проведення актуальних наукових досліджень, дозволить визначити та проаналізувати сучасний стан фінансової діяльності держави.

Пропоновані методичні вказівки допоможуть зорієнтуватись при підготовці до практичних занять та організувати самостійну роботу.

Компетентності:

СК 12. Здатність і готовність розробляти системи заходів для забезпечення належного рівня комерційної, маркетингової, економічної та еколого-технологічної діяльності господарюючих суб'єктів та контролюючих органів.

Програмні результати навчання:

ПР 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Мета: полягає у формуванні у здобувачів знань із теоретичних основ фінансового права; вивченні механізму фінансово-правового регулювання; засвоєнні та набутті навичок аналізу нормативно-правових актів, що регулюють фінансові відносини; можливості самостійного комплексного вивчення законодавства, яке регулює фінансові правовідносини, ознайомленні з науковими працями з фінансового права; аналізі практики застосування фінансового законодавства, а також формуванні навичок застосування фінансово-правових норм. Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що володіють усім комплексом спеціалізованих концептуальних знань, умінь і навичок для успішного виконання завдань фахової діяльності, самостійного проведення наукових досліджень та розробки обґрунтованих пропозицій для вирішення проблем у сфері економічного управління та підвищення ефективності діяльності підприємств (установ та організацій).

Завдання освітньої компоненти полягає у одержанні здобувачами теоретичних та практичних знань про механізм регулювання відносин у сфері утворення, розподілу та використання публічних фондів грошових коштів, здійснення фінансового контролю та притягнення до відповідальності за порушення фінансового законодавства, особливостей фінансової діяльності територіальних громад, правового регулювання бюджетного процесу і вміння застосовувати отримані знання в практичній діяльності. Акцент робиться на критичному осмисленні та системному аналізі результатів власних досліджень та здобутків вітчизняних та зарубіжних

дослідників для прийняття обґрунтованих економічних рішень за умов невизначеності та мінливості зовнішнього середовища з врахуванням резервів та можливостей інноваційного розвитку внутрішнього середовища підприємства на основі широкого використання сучасних інформаційних технологій.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен знати:

- ✓ чинне фінансове законодавство та підзаконні фінансово-правові акти;
- ✓ визначення термінів, що використовуються у фінансовому праві;
- ✓ правові засади фінансового контролю в Україні;
- ✓ правові засади бюджетного устрою та бюджетного процесу;
- ✓ основи правового регулювання фінансового моніторингу;
- ✓ основи правового регулювання податкових і митних правовідносин;
- ✓ основи правового регулювання кошторисно-бюджетного фінансування;
- ✓ правове регулювання банківської системи;
- ✓ правові основи грошового обігу, розрахунків і валютних операцій.

Вміти:

- ✓ організувати правове забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарювання, а також захист їх порушених прав;
- ✓ вести правовий консалтинг із фінансово-правових питань;

- ✓ брати участь у розробленні проектів бюджетів, організувати правове забезпечення їх виконання та вести контроль за виконанням;
- ✓ організувати правове забезпечення бюджетного фінансування, грошового обігу, валютних операцій; застосовувати чинне фінансове законодавство;
- ✓ взаємодіяти з державними органами, що здійснюють нагляд і контроль за дотриманням фінансового законодавства.

1.1. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин, д.ф.н.	К-сть годин, з.ф.н
<i>Модуль 1. Фінансове право: загальнотеоретичні засади. Правові аспекти фінансової діяльності держави</i>			
1.	Фінанси та фінансова діяльність держави.. Предмет і метод, система, джерела і наука фінансового права.	1	1
2.	Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини.	1	1
3.	Правові основи фінансового контролю.	2	1
4.	Бюджет і бюджетне право.	2	1
<i>Модуль 2. Основні ланки фінансової системи України</i>			
5.	Предмет податкового права й особливості податково-правового регулювання	2	0

6.	Правове регулювання банківської системи: загальні положення	2	0
7.	Правові основи валютного регулювання	2	0
8.	Фінансовий моніторинг	2	0
	Всього	14	4

1.2. Порядок оцінювання програмних результатів навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з освітньої компоненти «Фінансове право України» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених силябусом освітньої компоненти;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом освітньої компоненти, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних занять;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів.

- ✓ Основними методами оцінювання є:

- ✓ аналіз усних відповідей;
- ✓ виконання практичних завдань;
- ✓ аналіз та складання правових документів;
- ✓ написання есе та тез.
- ✓ Написання МК

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

– *6 балів за кожне якісне оформлення практичне заняття;*

– *12 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;*

– *20 балів – модуль 1;*

– *20 балів – модуль 2.*

Усього 100 балів.

Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, есе, тез, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Фінанси та фінансова діяльність держави.

Предмет і метод, система, джерела і наука фінансового права.

Тема 1. Фінансова діяльність держави. Предмет і метод, система, джерела і наука фінансового права.

1. Поняття фінансів та їх роль в економіці України.

2. Фінансова діяльність держави: поняття, принципи, методи.

3. Поняття фінансового права, його предмет та метод.

4. Джерела фінансового права та фінансове законодавство

5. Конституційні основи фінансової діяльності України.

6. Шляхи розвитку фінансового права в умовах євроінтеграції.

Питання для самоконтролю:

1. *Яка роль держави в необхідності створення фінансів і коли вони виникли?*

2. *Де визначені повноваження вищих органів влади України та органів місцевого самоврядування у галузі фінансової діяльності?*

3. *Охарактеризуйте систему та повноваження органів влади, що здійснюють фінансову діяльність.*

4. *Назвіть джерела фінансового законодавства за юридичною силою.*

5. *Назвіть сукупність фінансових ланок (інститутів) фінансової системи, об'єднаних за ознакою спільності форм і методів організації, розподілу й використання фондів коштів.*

6. *В якому нормативно-правовому акті визначені засади правового статусу органів загальної компетенції як суб'єктів фінансової діяльності?*

7. *Які методи застосовуються при виконанні функцій держави у галузі фінансів – формування, розподілу, перерозподілу та використання коштів публічних фондів та контролю за правильністю і*

своєчасністю їх формування та ефективністю використання?

Практичні завдання: Завдання 1

Приватне підприємство «Інтеграл» отримало з державного бюджету кошти в якості інвестиції для розширення і модернізації власного виробництва та створення нових робочих місць. Органи Державної казначейської служби виявили, що власник підприємства витратив частину цих коштів на виплату заробітної плати своїм працівникам і сплату податків. *У чому полягають відмінності між публічними та приватними фінансами? Які органи фінансового контролю будуть перевіряти таке підприємство та які заходи впливу будуть застосовані?*

Завдання 2

Охарактеризуйте поняття «кошти», «гроші», «платіжний засіб», «віртуальні активи»? Що відповідно до українського законодавства є законним платіжним засобом в Україні і чи всі відносини (на вашу думку), які мають грошовий характер, потребують фінансово-правового регулювання від держави?

Завдання 3

Проведіть аналіз сучасного українського фінансового законодавства та охарактеризуйте базові правові засади здійснення публічної фінансової діяльності органами держави та органами місцевого самоврядування. Перерахуйте органи держави та місцевого самоврядування, які здійснюють публічну фінансову діяльність.

Література: основна: 1,2,3.4 ; допоміжна: 8,9,10,18,24, 28.

Тема 2. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини.

1. Загальна класифікація фінансово-правових норм.

2. Фінансові правовідносини : поняття, ознаки, функції та класифікація.
3. Склад фінансових правовідносин.
4. Суб'єкти фінансових правовідносин.
5. Державне регулювання ринків фінансових послуг .

Питання для самоконтролю:

1. *Охарактеризуйте поняття фінансово-правової норми, особливості, класифікація.*
2. *Назвіть етапи становлення та розвитку фінансового права на території нашої держави.*
3. *Дослідіть джерела фінансового права та з'ясуйте, які фінансово- правові питання регулюються кожним із них.*
4. *Визначте та охарактеризуйте структуру Бюджетного та Митного кодексу України.*
5. *Надайте характеристику взаємозв'язку фінансового права з конституційним правом.*
6. *Дослідіть суб'єктний склад фінансових правовідносин.*
7. *Яке значення мають юридичні факти в механізмі правового регулювання фінансових відносин?*
8. *Якими методами держава впливає на розвиток ринків фінансових послуг?*

Практичні завдання: Завдання 1

Визначте юридичну силу фінансових міжнародних угод Україні з іншими країнами світу та МВФ. Які типи міжнародних угод існують у фінансовій сфері. Які правила застосовуються у разі якщо міжнародні угоди мають рівну юридичну силу з національним законодавством?

Завдання 2.

У державному підприємстві посадовими особами податкової служби проводилася документальна перевірка. В ході перевірки було виявлено, що податок на доходи

фізичних осіб був нарахований та перерахований в бюджет не в повному обсязі.

✓ З'ясуйте сторони виниклих правовідносин і проаналізуйте ситуацію.

✓ Що собою являє фінансова правосуб'єктність?

✓ Назвіть види суб'єктів фінансового права.

✓ Як співвідносяться поняття «суб'єкт фінансових правовідносин» та «суб'єкт фінансового права».

✓ Чи належать до суб'єктів фінансового права фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності?

✓ Чи може посадова особа бути суб'єктом фінансового права?

✓ Охарактеризуйте, в чому виражається фінансова правосуб'єктність фізичних осіб, установ, органів державної влади та місцевого самоврядування, фінансово-кредитних організацій.

Завдання 3.

Верховна Рада України в березні поточного року внесла зміни в чинне законодавство щодо сплати акцизного збору, якими встановила нові ставки податку, що запроваджувалися з квітня цього самого року.

Чи правомірне таке рішення Верховної Ради України?

Які особливості щодо набрання чинності законів із фінансових питань містить українське законодавство під час воєнного стану?

Література: основна: 1,2,3,4,8,9,20; допоміжна: 19,21,22,23

Тема 3. Правові основи фінансового контролю

1. Поняття фінансового контролю, його суб'єкти й об'єкт.

2. Призначення фінансового контролю, його функції та принципи.

3. Класифікація фінансового контролю.
4. Поняття й види методів фінансового контролю.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте поняття фінансового контролю та його зміст.

2. Визначте види фінансового контролю за часом проведення, за формою проведення, за сферою фінансової діяльності, за суб'єктивним складом органів, що його здійснюють.

3. Охарактеризуйте значення та правові засади фінансового контролю.

4. На підставі положень чинного законодавства та наукової думки порівняйте такі категорії: «види», «форми» та «методи» фінансового контролю.

5. Дослідіть зміст та елементи системи фінансового контролю.

6. Надайте характеристику стадіям процесу фінансового контролю.

7. Визначте та охарактеризуйте особливості та відмінності недержавного фінансового контролю.

8. Визначте порядок реалізації контрольних повноважень у фінансовій сфері органами фінансового контролю (Рахункова палата України, Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба, Державна аудиторська служба, Державна податкова служба, Державна митна служба, Національний банк України).

Практичні завдання: Завдання 1.

Відповідно до Закону про Державний бюджет на поточний рік до міського бюджету надійшли кошти як субвенція з Державного бюджету на виконання інвестиційного проекту в сумі 70 млн грн. Частину отриманих коштів, зокрема 50 млн грн. було спрямовано на

розвиток дорожнього господарства. Інша частина направлена на придбання цінних паперів та надання кредиту з обласного бюджету. *Надайте правову оцінку ситуації. Із посиланням на відповідні нормативно-правові акти визначте, які суб'єкти мають право проводити контрольні заходи по цьому факту та що може бути об'єктом і предметом фінансового контролю ?*

Завдання 2.

Проаналізувавши контрольні повноваження органів Державної аудиторської служби, Державної податкової служби, Національного банку України складіть порівняльну таблицю за такими параметрами: 1) методи фінансового контролю, які мають право застосовувати дані органи; 2) підстави проведення контрольних заходів; 3) порядок допуску до проведення контрольного заходу; 4) строки проведення контрольних заходів.

Література: основна:1,2,5, 7,11,1921; допоміжна:13,15.16

Тема 4. Бюджет і бюджетне право

1. Поняття бюджету та його значення для функціонування держави й місцевого самоврядування.
2. Поняття бюджетного права та його система.
3. Бюджетно-правові норми та бюджетні правовідносини.
4. Бюджетне законодавство.
5. Бюджетні дефіцити та джерела пошуку їхнього фінансування

Питання для самоконтролю:

1. *Визначте наукові та законодавчі підходи щодо визначення поняття «бюджет» та його значення для функціонування держави й місцевого самоврядування.*

2. Охарактеризуйте реалізацію принципів бюджетної системи.

3. Визначте бюджетно-правові норми, їх поняття, особливості, структуру, класифікацію.

4. Що означає поняття бюджетні правовідносини, їх особливості, зміст та види.

5. Назвіть суб'єктів бюджетних правовідносин при формуванні Державного бюджету на поточний рік.

6. Визначте особливості джерел фінансового законодавства, які мають тимчасовий характер.

7. Охарактеризуйте бюджетне законодавство під час воєнного стану.

Практичні завдання: Завдання 1.

Використовуючи дворічні дані Законів України про Державний бюджет України на поточний рік, порівняйте їх головну мету і визначте їх значення для політичної, економічної і соціальної сфери держави. У чому (на вашу думку) проявляється тимчасова дія Закону про Державний бюджет на кожний поточний рік?

Завдання 2.

Проаналізуйте положення сучасного бюджетного законодавства і розкрийте зміст понять «дефіцит бюджету» та «профіцит бюджету». На підставі отриманого аналізу законодавства визначте, з яких джерел покривається дефіцит бюджету, а які джерела заборонено використовувати з метою покриття бюджетного дефіциту.

Завдання 3.

Яким нормативно-правовим актом встановлений обов'язок і якого державного органу щодо контролю за перевищенням видаткової частини державного бюджету над дохідною, аналізувати причини та виробляти комплексний підхід до управління процесом балансування

бюджету? Наведіть приклади, використовуючи сучасну інформацію з офіційних сайтів.

Література: основна: 1,2,8,9,16,17; допоміжна: 11,25, 33.

Модуль 2. Основні ланки фінансової системи України

Тема 5. Предмет податкового права й особливості податково-правового регулювання

1. Поняття податкового права, його предмет, метод та ознаки.
2. Система податкового права та його джерела.
3. Податкові правовідносини.
4. Податково-правові норми.
5. Суб'єкти податкових правовідносин. Права й обов'язки платників податків в сучасних умовах цифровізації.

Питання для самоконтролю:

1. *Визначте поняття податку, його функції і характерні ознаки.*
2. *Охарактеризуйте податкову систему України – поняття і принципи побудови.*
3. *Які види податків і зборів справляються в Україні?*
4. *Якими нормативно-правовими актами встановлюється відповідальність за порушення податкового законодавства?*

Практичні завдання: Завдання 1.

Податковий інспектор при перевірці ПДФО виявив відсутність документів за 6-річний період існування ТОВ і склав протокол про порушення строків зберігання. Якими нормативно-правовими актами передбачено порядок і

строки зберігання первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, внесків, інших обов'язкових платежів, на підставі яких подають податкову чи іншу звітність?

Завдання 2

Строк зберігання первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, внесків, інших обов'язкових платежів обчислюється: *з дня коли подали звітність? з граничного строку подання такої звітності, який передбачає ПК?*

Література: основна: 1,2,11,13,14,15,26,27 ; допоміжна: 17,19, 29,30

Тема 6. Правове регулювання банківської системи: загальні положення

1. Банківська система України, її структура.
2. Правовий статус банків в Україні.
3. Види банків відповідно до законодавства України.
4. Правовий статус банківських об'єднань.
5. Поняття та зміст банківського регулювання
6. Фінансово-правові основи банківського кредитування комерційних банків Національним банком України
7. Банківський нагляд

Питання для самоконтролю:

1. Що відноситься до поняття «банківська система», її структура в Україні?

2. Процитуйте наукову та нормативну літературу щодо національних тенденцій розвитку правового регулювання банківських правовідносин та реформування національної банківської системи України.

3. Визначте питому вагу недержавних банків у банківській системі України та проаналізуйте які зміни відбулися у структурі банківської системи за останні роки. На підставі проведеного аналізу зробіть висновок щодо сучасної моделі банківської системи України.

4. Охарактеризуйте правовий статус Національного банку України як центрального банку України.

5. Визначте якими нормативно-правовими актами регламентується банківська діяльність в Україні..

6. Якими нормативно-правовими актами встановлена відповідальність за порушення законодавства у сфері обігу готівкової валюти?

7. Перерахуйте види банків відповідно до законодавства України.

Практичні завдання: Завдання 1.

Будинок, платник податку – суб'єкт підприємницької діяльності передав у заставу банку з метою отримання ним довгострокового кредиту, але заставу не було зареєстровано в державному реєстрі застав рухомого та нерухомого майна. Через пів року всі активи платника податку в наслідок появи податкового боргу були передані у податкову заставу (у тому числі й будинок, який уже був заставою банку). Банк, у заставі якого був будинок, звернувся з позовом до суду про незаконність дій податкового органу стосовно будинку, посилаючись на те, що право податкової застави виникло на пів року пізніше права цивільної застави банком.

Чи правомірні дії посадової особи податкової служби? Яким чином необхідно вирішити це питання? Дайте обґрунтовану відповідь з посиланням на положення чинного законодавства.

Завдання 2.

Невідомий телефонує клієнту банку і представляючись співробітником банку, інформує, що встановлені підозрілі операції по картці і тому терміново заблокували рахунок клієнта для збереження коштів. Щоб розблокувати рахунок, потрібно назвати вісім останніх цифр банківської картки або перейти на зазначену ним сторінку Інтернет-банкінгу за посиланням, яке відправляють у SMS під час розмови. Далі просять заповнити необхідні поля та вказати код підтвердження.

Останнім часом для подібних дзвінків використовують програми для підміни банківських номерів телефонів. Також часто дзвонять з номерів операторів з кодом 044, 091 та 094. Ціль шахраїв: поцупити гроші з банківського рахунку. Таким чином шахраї перехоплюють усі конфіденційні дані картки людини і одразу ж крадуть кошти з рахунку. *Надайте юридичну консультацію клієнту :які відносини на ринках фінансових послуг є предметом фінансово-правового регулювання. Проаналізуйте ситуацію і дайте правову оцінку.*

Література: основна: 1,2,10,12,14,18; допоміжна: 12,20,31.

Тема 7. Правові основи валютного регулювання

1. Поняття валюти, валютних цінностей і валютних операцій відповідно до національного валютного законодавства.

2. Поняття та зміст валютного регулювання.

3. Правові основи валютного контролю,

4. Застосування фінансових санкцій за порушення валютного законодавства.

Питання для самоконтролю:

1. *Визначте особливості валютних правовідносин і які органи уповноважені здійснювати валютне регулювання в Україні?*

2. *Охарактеризуйте правовий статус органів, що здійснюють валютний контроль (нагляд) в Україні.*

3. *Проаналізуйте поняття та види валютних режимів.*

4. *Визначте правовий статус Національного банку України як суб'єкта валютного регулювання.*

5. *Дослідіть співвідношення валютного регулювання та валютного контролю (нагляду).*

6. *Яка відповідальність встановлена чинним законодавством України за порушення валютного законодавства?*

7. *Перерахуйте фінансові санкції, що застосовуються за порушення правил валютного регулювання.*

Практичні завдання: Завдання 1.

Державне підприємство придбало у приватного підприємства «Лемо» устаткування виробництва США. Враховуючи нестабільний та постійно зростаючий курс гривні, підприємство «Лемо» виставило рахунок у доларах США. *Надайте правову оцінку виконанню договірних відносин. Чи може бути проведений платіж в іноземній валюті?*

Завдання 2.

Зерновий коридор з України на сьогодні працює стабільно. Йдеться, зокрема, про операції з експорту таких товарів: пшениця, жито, ячмінь, овес, кукурудза, соєві боби,

насіння свиріпи або ріпаку, насіння соняшнику, олія соєва, олія соняшникова, олія ріпакова, макуха. *Який державний орган зобов'язаний посилити дисципліну дотримання підприємствами - експортерами граничних строків розрахунків за операціями з експорту товарів та забезпечити своєчасне повернення валютної виручки?*

Література: основна: 1,2,21,22,23,28; допоміжна: 14,26, 27.

Тема8. Фінансовий моніторинг.

1. Поняття фінансового моніторингу.
2. Правове регулювання фінансового моніторингу.
3. Правові основи діяльності Державної служби фінансового моніторингу України.
4. Відповідальність за порушення законодавства про фінансовий моніторинг.
5. Бюро економічної безпеки – діяльність і призначення.

Питання для самоконтролю:

1. *Надайте визначення поняття фінансового моніторингу.*
2. *Що є об'єктом фінансового моніторингу?*
3. *Що розуміється під поняттям ризик-орієнтований підхід?*
4. *Яка відповідальність наступає за порушення закону?*
5. *Кому підпорядковується БЕБ ?*

Література: основна: 1,3,21, ,23; допоміжна: 14,26, 30.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

При самостійній роботі з літературою, в Інтернеті та при підготовці до контролю з дисципліни «Фінансове право» потрібно звернути особливу увагу, що саме самостійна робота здобувачів сприяє кращому засвоєнню матеріалу з освітньої компоненти «Фінансове право» та формуванню у них навичок та вмій одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних занять; - підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;
- робота в інформаційних мережах;
- вибір теми, розробка плану та написання тез;
  - самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Індивідуальне завдання передбачає самостійне вивчення та написання реферату виконаного по одній із тем за тематикою, яка подається нижче. Кожен здобувач освіти вибирає тему реферату за номером, який відповідає порядковому номеру його прізвища в алфавітному списку академічної групи. Реферат формується обсягом 10-15 сторінок тексту і може стосуватися наступної тематики:

1. Правове положення Міністерства фінансів України.

2. Органи контролю спеціальної компетенції за дотриманням бюджетного законодавства та їх повноваження.

3. Система фінансового права.

4. Фінансовий контроль як складова частина бюджетного процесу.

5. Джерела фінансового права.
6. Система й завдання органів державної податкової служби.
7. Поняття та функції державного кредиту.
8. Види державних органів, що здійснюють фінансову діяльність держави.
9. Поняття та мета державного фінансового контролю.
10. Місце фінансового права в системі права України.
11. Правове положення Державної податкової адміністрації України.
12. Функції органів Державної аудиторської служби.
13. Поняття, повноваження і функції Державного казначейства України.
14. Поняття та система державних доходів.
15. Внесення змін до закону про Державний бюджет.
16. Поняття та риси фінансових правовідносин.
17. Правове положення Держфінмоніторингу України.
18. Поняття та види фінансових правовідносин.
19. Правове положення Рахункової палати.
20. Бюджетна класифікація.
21. Форми фінансової діяльності держави.
22. Види відповідальності за бюджетні правопорушення.
23. Фінансова система України.
24. Бюджетний устрій України.
25. Органи фінансового контролю.
26. Поняття та елементи фінансової політики держави.

27. Фінансово-правова відповідальність: поняття та особливості.

28. Фінансове правопорушення: склад і види юридичної відповідальності.

29. Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.

30. Роль Верховної Ради в управлінні державними фінансами в Україні.

31. Система й завдання органів Державної податкової служби України.

32. Правовий статус розпорядників бюджетних коштів різних видів.

33. Контроль і звітність по бюджету за Бюджетним кодексом.

34. Поняття валюти і валютних цінностей.

35. Правове регулювання безготівкових розрахунків.

36. Правове регулювання готівкових розрахунків в Україні.

37. Державний кредит: поняття, функції, форми.

38. Міжбюджетні трансферти.

39. Особливості місцевих податків і зборів.

40. Система й завдання органів Державної митної служби України.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1) Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2) Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 7 грудня 1984 року № 8073 X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.

3) Бюджетний кодекс від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

4) Податковий кодекс від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-117/print1443605884140362>.

5) Про інформацію Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2657-12>.

6) Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні Закон України від 26 січня 1993 року № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-12>.

7) Про звернення громадян Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

8) Про місцеве самоврядування в Україні Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>.

9) Про місцеві державні адміністрації Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/586-14>.

10) Про Національний банк України Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

11) Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>.

12) Про банки і банківську діяльність Закон України 7 грудня 2000 року № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14>.

13) Про платіжні послуги Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

14) Про фінансові послуги та фінансові компанії Закон України від 14 грудня 2021 року № 1953-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

15) Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове держав-не соціальне страхування Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2464-17>.

16) Про доступ до публічної інформації Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-17>.

17) Про центральні органи виконавчої влади Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>.

18) Про систему гарантування вкладів фізичних осіб Закон України від 23 лютого 2012 року № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4452-17>.

19) Про громадські об'єднання Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4572-17>.

20) Про Кабінет Міністрів України Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-18>.

21) Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення [Електронний ресурс]: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1702-18>.

22) Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2473-19>.

23) Про віртуальні активи: Закон України від 17.02. 2022 року № 3637. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

24) Положення про Державну казначейську службу України затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/215-2015-%D0%BF>.

25) Положення про Державну аудиторську службу України затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 року № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/43-2016-%D0%BF>.

26) Положення про Державну податкову службу України затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/227-2019-%D0%BF>.

27) Положення про Державну митну службу затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 ро-ку № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/227-2019-%D0%BF>.

Допоміжна література:

1) Фінансове право : підручник / за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 432 с.

2) Фінансове право України : навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів : СПОЛОМ, 2022. 394 с.

3) Фінансове право : підручник / за ред. О. О. Дмитрик ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Одеса : Юридика, 2022. 466 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/POLN_TEXT/SENMK/Dmytryk_FP_2022.pdf

4) Фінансове право : підручник / за редакцією О. П. Гетьманець. Харків, 2017. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6483/Finansove%20pravo_pidruchnyk_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5) Гончарук С. М., Долбнева Д. В., Приймак С. В., Романів Є. М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 298 с.

6) Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/80338856-01e5-4c63-bab1-57c0afa921f1/content>

7) Ленівський Р. Правові основи інвестиційної співпраці України та КНР. 2021. URL: <http://tuipravo.info/publikatsii/novyny-kompanii/item/3121-ruslan-lenivskyi-pravovi-osnovy-investytsiinoispiopratsi-ukrainy-ta-knr.html>

8) Вайцеховська О. Міжнародно-правові аспекти співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. URL: http://www.yurvisnyk.in.ua/v4_2021/18.pdf

9) Коваленко А. А. Функції та завдання фінансового права. Проблеми теорії і практики. 2020. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31899.pdf>

10) Транскордонне співробітництво: правові основи та успішні практики : посібник / Євчак Ю. Б. та ін.; за заг. ред. В. А. Устименка; ред.-упоряд. Гук А. К., Санченко А. Є. К., 2020. 152 с. URL: http://www.slgcoe.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/Posibnuk_TKS.pdf

11) . Бліхар М. Доктринальні підходи до інтерпретації бюджетних правовідносин. URL:

<https://science.lpnu.ua/uk/law/vsi-vypusky/volume-7-number-327-2020/doktrynalni-pidhody-dointerpretaciyi-byudzhetnyh>

12) Кравчук А. Д. Корпоративне управління у сфері функціонування банківської системи в Україні : Теоретико-прикладні аспекти. 2021. URL: http://www.lsej.org.ua/7_2021/43.pdf

13) Корнева Т. В. Шляхи спрощення процедур фінансового контролю в митній справі в умовах євроінтеграції. 2020. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/7388/1/7130_IR.pdf

14) Линчак В. П. Валютна безпека: проблеми правового забезпечення та шляхи їх вирішення. 2020. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/7388/1/7130_IR.pdf

15) Козинець І. Г. Фінансовий моніторинг в Україні: новий етап розвитку. 2020. URL: <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/20419>

16) Гончарук С. М., Долбнева Д. В., Приймак С. В., Романів Є. М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 298 с. 2019.

17) Корнева Т., Рогозіннікова К. Податкові пільги: деякі проблеми при переміщенні товарів через митний кордон України під час воєнного стану. УДК 347.73. *Юридичний вісник*. №5/2022 С.127–134. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v5_2022/5_2022.pdf

18) Корнева Т. В., Сірочук І. В. Прозорість банківської системи для забезпечення фінансових послуг. *Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри* : матер. науково-практичного круглого столу (Суми, 27 січня 2023 р.). Суми : Сумський державний університет, 2023. УДК 347.73:336.1(063). С. 69–74.

19) Корнева Т. В. Фінансово-правові інструменти в стратегії деокупації та реінтеграції Крима. Міжнародний науково-практичний круглий стіл *«КРИМ – ЦЕ УКРАЇНА: СТРАТЕГІЯ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ»*. Збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного круглого столу з нагоди Дня спротиву окупації Автономної республіки Крим та міста Севастополь (24 лютого 2023 р., м. Одеса) С.99–103.

20) Корнева Т. В. Деякі питання правового регулювання податкових відносин. Регіональна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми національного адміністративного права в умовах воєнного стану»* 2 березня 2023 року. Рівне : НУВГП.

21) Корнева Т. В., Сірочук І. В. Банківський сектор: сутність та нормативно-правове забезпечення його функціонування в умовах воєнного стану. VI Міжнародна науково-практична конференція *«Правові засади організації та здійснення публічної влади»*, 31 березня 2023 на базі Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. С.244–246.

22) Корнева Т. В. Правові та організаційні засади реформування митної служби України. Всеукраїнська науково-практична конференція *«Публічна служба і адміністративне судочинство: проблеми і перспективи»*. Міністерство фінансів України, Державний податковий університет, Навчально-науковий інститут права. 12 травня 2023 року. С.91–96.

23) Корнева Т.В. Фінансове забезпечення правового регулювання гендерної політики і галузі охорони здоров'я в умовах воєнного стану. Міжнародна науково-практична конференція *«Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір»*. Науково-дослідний інститут публічного права, Урядова уповноважена з питань гендерної політики 15 червня 2023 року. С.97–101.

24) Корнева Т. В. Фінансові інструменти для послідовного відновлення і трансформації системи освіти в Україні в умовах міграційних процесів. Матеріали науково-практичного круглого столу (м. Суми, 24 червня 2023 року) *«Сучасні виклики для міграційної політики: правові, освітні та історичні аспекти»*

25) Корнева Т. В. Деякі проблеми забезпечення балансу централізованих і децентралізованих грошових фондів при формуванні бюджету на 2024 рік. Міжнародна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми розвитку сучасного права: українські реалії та зарубіжний досвід»* 12 жовтня 2023 року на базі Навчально-наукового інституту права Національного університету водного господарства та природокористування.

26) Корнева Т. В., Сірочук І. В. Валютний контроль під час переміщення товарів через митний кордон України. IX Міжнародна науково-практична конференція *«ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»*. Ірпінь, 26 жовтня 2023. Державний податковий університет.

27) Товкун Л. В., Зозуля А. С. Правовий аналіз принципів валютного регулювання в умовах валютної лібералізації в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. 2021. №11. С.529–532. URL: http://www.lsej.org.ua/11_2021/138.pdf

28) Гетьманець О. П. Фінансове право в умовах реформування правової освіти. *Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 2 берез. 2021 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2021. С. 59–61.

29) Долженков О. В. Удосконалення адміністрування податку з доходів фізичних осіб з метою підвищення привабливості операцій з інвестиційними активами в контексті розвитку фондового ринку в Україні. *Juris Europensis Scientia*. № 3. 2020. С. 89–93.

30) Койчева О. С. Парадигма «win-win» в податкових спорах: міф чи реальність? *Правове життя сучасної України*: Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 травня 2020 р.) у 3-х т. Т. 2. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 48–51.

31) Койчева О. С., Даниленко Ю. С. Транспарентність діяльності НБУ в умовах цифрових трансформацій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 9. С. 326–329.

32) Латковська Т. А., Марущак А. В., Олексій У. О. Правові та теоретичні проблеми визначення Інтернет-банкінгу в Україні. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2021. № 1 (36). С. 27–34.

33) Латковський П. П. Принципи бюджетного контролю та їх роль в регулюванні відносин в умовах цифрової трансформації. *Фінансове право в умовах цифрової трансформації*: колективна монографія / за заг. ред. Т. А. Латковської. Чернівці: Технодрук, 2021. 418 с. С. 214–260.

Інформаційні ресурси

- 1) <https://mof.gov.ua/uk> - сайт Міністерства фінансів України
- 2) <https://mof.gov.ua/uk/state-service-for-financial-monitoring> - сайт Державної служби фінансового моніторингу України
- 3) <https://m.facebook.com/publicfinance.ua/posts/1091611177959786> - ФБ Державна установа Відкриті Публічні Фінанси
- 4) <https://bank.gov.ua/> - сайт Національного банку України
- 5) <https://fg.gov.ua/> - сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб України
- 6) <https://tax.gov.ua/> -сайт Державної податкової служби України
- 7) <https://mof.gov.ua/uk/state-customs-service> - сайт Державної митної служби України
- 8) <https://rp.gov.ua/home/> - сайт Рахункової палати України
- 9) <https://www.ebrd.com/ru/home.html> -сайт Європейського банку реконструкції та розвитку
- 10) <https://rezerv.gov.ua/> -сайт Державного агентства резерву України
- 11) <https://www.pfu.gov.ua/> сайт Пенсійного фонду України